Quickscan flora en fauna Eygelshoven 2013

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies

Quickscan flora en fauna
Eygelshoven
2013

Status: definitief, 22 oktober 2013

In opdracht van:

wonen limburg

Contactpersoon:

Dhr. E. Bruls

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies

Ing. R.A.J. Pahlplatz

Projectnummer: 13-064

Foto omslag: Zicht op plangebied

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 1
   1.1 Aanleiding 1
   1.2 Beschrijving plangebied 1
   1.3 Voorgenomen ontwikkeling 2
   1.4 Opzet van de rapportage 2

2. ANALYSE GEBIEDSBESCHERMING 5
   2.1 Inleiding 5
   2.2 Afwegingskader Natuurbeschermingsweg 5
   2.3 Afwegingskader Nota ruimte 6
   2.4 Boswet 6

3. ANALYSE SOORTBESCHERMING 7
   3.1 Inleiding 7
   3.2 Flora 7
   3.3 Zoogdieren 7
   3.4 Vogels 8
   3.5 Amfibieën 9
   3.6 Reptielen 9
   3.7 Overige diergroepen 9

4. CONCLUSIES 11
   4.1 Conclusies gebiedsbescherming 11
   4.2 Conclusies soortbescherming 11

5. LITERATUURLIJST EN WEBSITES 13

Bijlage 1 Relevante kaders natuurwetgeving en - beleid
Bijlage 2 Gegevens NDFF

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Wonen Limburg is voornemens over te gaan tot de realisatie van een aantal woningen in de gemeente Kerkrade. Het gaat om drie bij elkaar liggende locaties langs de Holtskuilenstraat, de Van Meertenstraat en op de hoek Henckenstraat - Terheidenstraat te Eygelshoven. In verband met de Wabo-procedure is voor de gehele ontwikkeling een onderzoek naar flora en fauna gewenst.

Wonen Limburg heeft Bureau Meervelt verzocht om een ecologische quickscan uit te voeren ten behoeve van de voorgenomen ontwikkelingen. Doel van deze quickscan is inzichtelijk te maken of beschermde natuurwaarden in het plangebied aanwezig zijn en welke betekenis deze hebben voor de verdere uitvoering. Tevens wordt inzichtelijk gemaakt of door de geplande ontwikkeling negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde gebieden. In deze quickscan worden de natuurwaarden van het plangebied (zie figuur 1) in beeld gebracht.

1.2 Beschrijving plangebied

De ontwikkelen vinden plaats in het zuidelijke deel van Eygelshoven, net tegen de grens met Haanrade aan. Het bestaat uit drie deelgebieden; Langs de Holtskuilenstraat, de Van Meertenstraat en op de hoek van de Henckenstraat met de Terheidenstraat. In het plangebied zijn geen opstallen aanwezig en er staan geen bomen of struiken. De aanwezige begroeiing bestaat enkel uit soortenarm algemeen voorkomende grassen en onkruiden.

Figuur 1: Ligging deelplangebieden (Google Maps).

Figuur 2 en 3: Impressies deelplangebied Holtskuilenstraat.

Figuur 4 en 5: Impressie deelplangebied Henckenstraat - Terheidenstraat.

Figuur 6 en 7: Impressies deelplangebied Van Meertenstraat.

1.3 Voorgenomen ontwikkeling

De percelen worden bouwrijp gemaakt en er worden huizen op gebouwd.

1.4 Opzet van de rapportage

De Nederlandse natuurbescherming kent twee aspecten: gebiedsbescherming en soortbescherming. In deze quickscan worden beide aspecten nader onderzocht. In hoofdstuk 2 en 3 worden respectievelijk de gebieds- en

soortbescherming uitgewerkt. In hoofdstuk 4 worden de conclusies op een rij gezet en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen beschreven.
In bijlage 1 wordt relevante achtergrondinformatie op het gebied van natuurwetgeving en beleid weergegeven. In bijlage 2 zijn de gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna opgenomen.

Het onderzoek naar de beschermingsstatus van soorten die voorkomen in en in de omgeving van het plangebied, is uitgevoerd door een gegevensset samen te stellen. De waarnemingen zijn afkomstig uit verspreidingsatlassen, de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF/quickscnhulp.nl), waarneming.nl. en het veldbezoek.

De gegevensset is samengesteld in oktober 2013 en aangevuld met een veldbezoek in deze maand. Alleen gegevens vanaf 2003 zijn gebruikt. Oudere gegevens hebben een geringe informatiewaarde ten aanzien van de huidige situatie.

2. ANALYSE GEBIEDSBESCHERMING

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt per afwegingskader aangegeven of het plangebied deel uitmaakt van een beschermd gebied en wordt inzichtelijk gemaakt of door de geplande ingreep een mogelijk negatieve invloed te verwachten is op aanwezige beschermde gebieden in de omgeving.

Ten aanzien van gebiedsbescherming is een aantal afwegingskaders relevant:

- Afwegingskader Natuurbeschermingswet (Natura 2000 en Beschermde natuurmonumenten);
- Afwegingskader Nota Ruimte (Ecologische hoofdstructuur).

Aanvullend daarop worden mogelijke implicaties van de voorgenomen ontwikkeling op grond van de Boswet in beeld gebracht.
Voor meer informatie over deze afwegingskaders en/of de Boswet wordt verwezen naar bijlage 1. Bij onbekendheid met deze afwegingskaders wordt geadviseerd deze bijlage eerst door te nemen.

2.2 Afwegingskader Natuurbeschermingsweg

Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is Brunssummerheide. (zie figuur 4). Het gebied ligt op ruim 5 kilometer afstand van het plangebied. Op iets grotere afstand in zuidwestelijke richting ligt Natura 2000 gebied Kunderberg (hier verder buiten beschouwing gelaten gezien de tussenliggende stedelijke omgeving in relatie tot de aard van de ingreep).

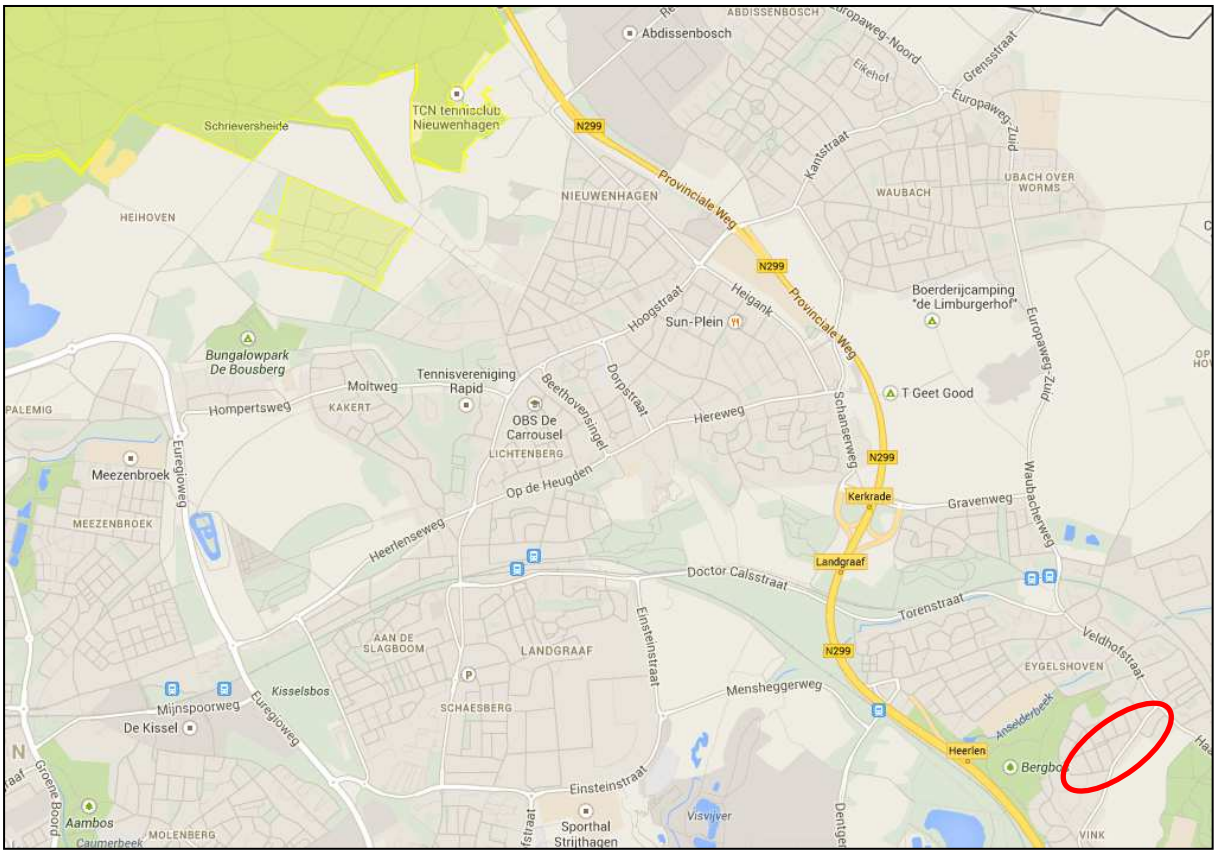

Figuur 8: Ligging plangebied (rood) ten opzichte van de begrenzing van Natura 2000 gebied Brunssummerheide (geel omlijnd) (Ministerie EL&I, 2012).

Brunssummerheide is aangewezen voor habitattypen Zandverstuivingen, Zure vennen, Vochtige heiden, Droge heiden, Heischrale graslanden, Actieve hoogvenen, Pioniervegetaties met snavelbiezen en Hoogveenbossen en

voor de habitatsoort Kamsalamander. Ten aanzien van Natura 2000 gebieden dient zekerheid geboden te worden omtrent het niet optreden van een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten, dan wel de verstoring van soorten.

Afweging en conclusie
De werkzaamheden vinden plaats buiten het Natura 2000 gebied. Het tussenliggende gebied bestaat uit stedelijke bebouwing en de doorgaande weg N299. Door de aard en omvang van de ingreep in combinatie met de ligging en grote afstand van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000 gebied Brunssummerheide is de kans op (significante) negatieve effecten in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen uit te sluiten.

2.3 Afwegingskader Nota ruimte

Ligging ten opzichte van EHS en POG
Het plangebied ligt buiten EHS en in POG (zie figuur 5). Mitigatie en/of compensatie van natuurwaarden op grond van de 'Beleidsregel mitigatie en compensatie van natuurwaarden' is niet aan de orde.

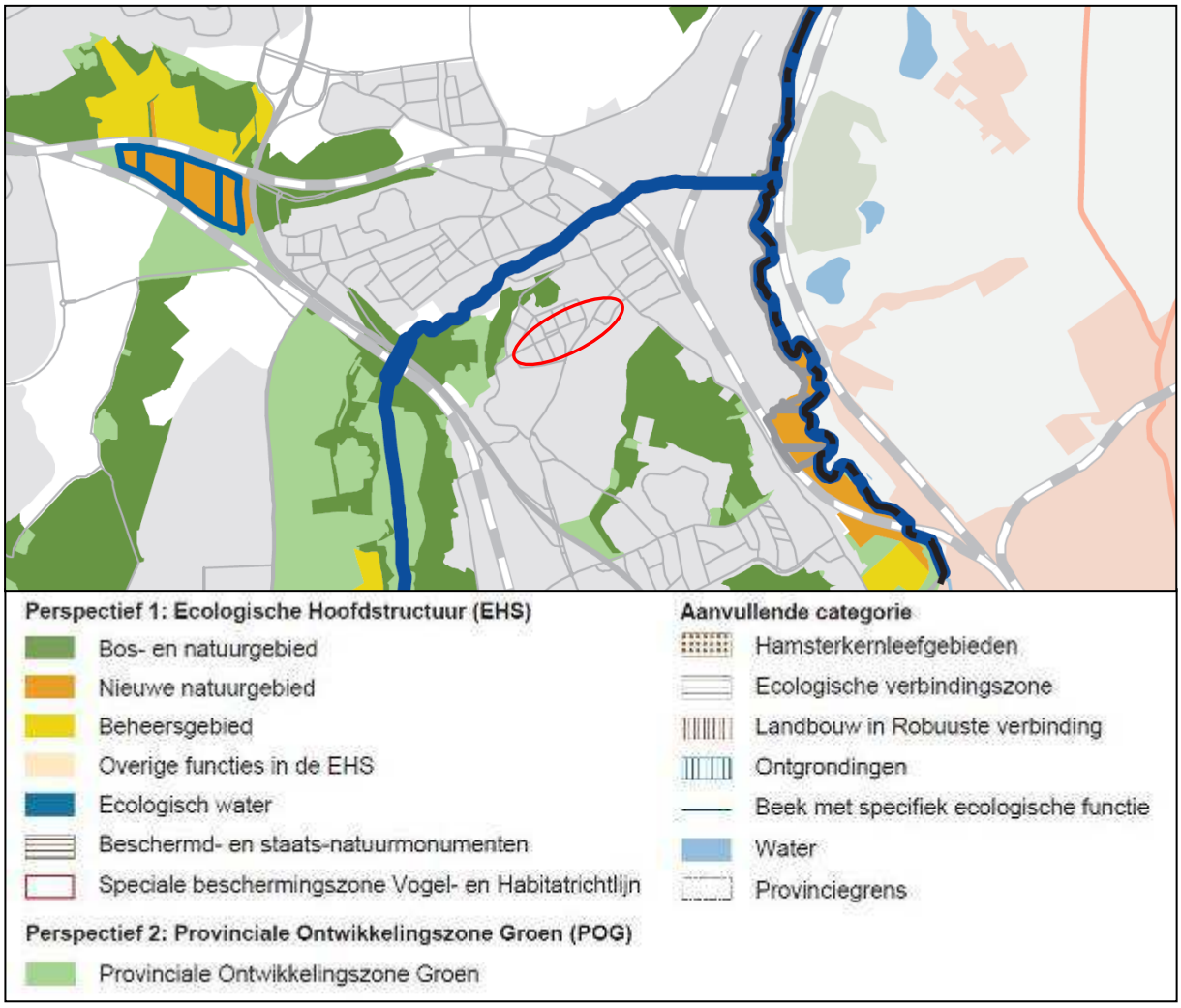

Figuur 9: Ligging plangebied (rode vlak) ten opzichte van EHS en POG (POL-kaart noord, provincie Limburg, 2011).

2.4 Boswet

Op de deellocaties zijn geen bomen aanwezig. De Boswet is niet van toepassing.

3. ANALYSE SOORTBESCHERMING

3.1 Inleiding

Ten aanzien van soortbescherming is de Flora- en faunawet (inclusief de Europese Habitatrichtlijn) relevant. Voor meer informatie over dit afwegingskader wordt verwezen naar bijlage 1. Bij onbekendheid met dit wettelijk kader wordt geadviseerd deze bijlage eerst door te nemen.

In dit hoofdstuk wordt onderzocht of beschermde soorten in het plangebied en de omgeving daarvan voorkomen. Daartoe zijn gegevens verzameld uit diverse verspreidingsatlassen en waarneming.nl uit de ruime omgeving van het plangebied. De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is eveneens geraadpleegd (zie bijlage 2). In de gegevens van de provincie Limburg werden geen aanvullingen getroffen. Het plangebied is als 'stedelijke gebied' niet geïnventariseerd op broedvogels en planten. De gegevensset is samengesteld in oktober 2013 en aangevuld met een oriënterend veldbezoek in dezelfde maand. De resultaten van het veldbezoek zijn in deze rapportage opgenomen.
Indien beschermde soorten aanwezig zijn, wordt aangegeven welke eventuele vervolgstappen moeten worden doorlopen.

Het plangebied ligt in een stedelijke omgeving en wordt nagenoeg geheel omgeven door verhardingen en bebouwing. Beschermde natuurwaarden die in de huidige situatie in de omgeving van het plangebied te verwachten zijn, bestaan uit enkele grondgebonden zoogdieren en enkele soorten broedvogels. Deze soorten zijn karakteristiek voor parken en stedelijke omgeving.
De meeste algemeen voorkomende soorten zijn opgenomen in tabel 1 (lichte bescherming)(AMvB artikel 75). Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor de verbodsbepalingen uit artikel 8 tot en met 12 bij bestendig beheer, bestendig gebruik of bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze soorten zijn dan geen extra maatregelen nodig, anders dan de zorgplicht (zie conclusies). Tabel 1 soorten worden daarom verder buiten beschouwing gelaten.

3.2 Flora

Uit de NDFF blijkt dat binnen een straal van een kilometer rond het plangebied, Daslook, Gevlekte orchis, Grote keverorchis, Maretak, Rapunzelklokje, Rietorchis, Steenbreekvaren, Tongvaren en Wilde marjolein voorkomen. Tijdens het veldbezoek werden geen van de genoemde soorten in het plangebied aangetroffen. Op basis van het aangetroffen biotoop in het plangebied (voormalige woningen en tuinen) en het huidige gebruik hiervan (soortenarme veldjes) is de aanwezigheid van de genoemde en andere beschermde soorten uit te sluiten. Een ontheffingsaanvraag voor beschermde planten is niet nodig.

3.3 Zoogdieren

Uit de NDFF blijkt dat binnen een straal van een kilometer rond het plangebied Eekhoorn en Steenmarter (matige bescherming - tabel 2) voorkomen. Tijdens het veldbezoek werd geconstateerd dat geschikte vaste rust- en verblijfsplaatsen voor beide soorten afwezig zijn. Na de werkzaamheden blijft het plangebied deel uit maken van het leefgebied.

Uit de NDFF zijn binnen in een straal van een kilometer ook Bever, Das, Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger (strikte bescherming - tabel 3) bekend. Voor de Bever is het plangebied ongeschikt als leefgebied, aangezien open water ontbreekt. Tijdens het veldbezoek werd vastgesteld dat vaste rust- en verblijfsplaatsen van de Das niet aanwezig zijn. Ook werden geen indicaties verkregen dat het gebied deel uitmaakt van het leefgebied: sporen, wissels of mestputjes werden niet aangetroffen.
Uit de gegevensset blijkt ook dat Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger uit de omgeving bekend zijn. Door de voorgenomen werkzaamheden gaan geen vaste rust- en verblijfsplaatsen verloren en gaan geen vliegroutes verloren. Met de bouw van woningen en de aanleg van bijbehorende tuinen worden de mogelijkheden voor

vleermuizen om het plangebied te gebruiken als leefgebied vergroot. Door de voorgenomen ontwikkeling is er geen negatief effect op de ecologische functionaliteit van het leefgebied voor deze soort.

Voor andere beschermde soorten biedt het plangebied geen geschikt biotoop. Een ontheffingsaanvraag voor beschermde zoogdieren is niet nodig.

3.4 Vogels

In de Flora en faunawet worden **alle broedende** vogels strikt beschermd. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. In een aantal gevallen worden **ook de nesten** van een aantal soorten jaarrond beschermd. Indien nesten door een ruimtelijke ontwikkeling verdwijnen, kan afhankelijk van de soort die het nest gebruikt en de omstandigheden in het plangebied, mitigatie of compensatie noodzakelijk zijn.

Tabel1: Overzicht bescherming broedvogels en nesten van broedvogels

Type	Omschrijving	Soorten
A	**Ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk** Nest jaarrond beschermd	Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendief en Zwarte wouw.
B	**Ontheffingsaanvraag mogelijk noodzakelijk** LNV heeft tevens aangegeven dat "*De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Dienst Regelingen, uitleg flora en faunawet 2009).*"	Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht
C	**Ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk** Nest voor eenmalig gebruik	Overige soorten

Type A soorten
Soorten of nesten van soorten uit deze categorie werden tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. In de gegevens van de NDFF worden Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Havik, Huismus, Ooievaar, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendief en Zwarte wouw genoemd binnen een kilometer van het plangebied. Voor al deze soorten is het plangebied (nu) ongeschikt als leefgebied. Voor Huismus en Gierzwaluw wordt de kans op een vaste verblijfplaats vergroot nadat de woningen zijn gebouwd.

Type B soorten
Tijdens het veldbezoek werden geen Type B soorten waargenomen. Geschikte nestlocaties in bomen (in de vorm van holten, scheuren, loshangende schors) en/of bebouwing ontbreken.

Type C soorten
Tijdens het veldbezoek werden geen Type C soorten aangetroffen binnen het plangebied. Nestgelegenheid is vrijwel niet aanwezig maar mogelijk gebruiken algemene soorten als Merel, Roodborst en Heggenmus het plangebied wel als foerageergebied. De nesten van deze soorten zijn enkel tijdens de broedperiode beschermd en zolang de jongen afhankelijk zijn van het nest. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Als richtlijn kan voor het plangebied een broedperiode aangehouden worden van 15 maart tot en met 15 augustus. Het verdient aanbeveling de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen of te starten voor

het begin van de broedperiode omdat de kans op vestiging van broedvogels dan kleiner is. Een ontheffingsaanvraag voor beschermde vogels is niet nodig.

3.5 Amfibieën

Uit de NDFF zijn binnen een straal van een kilometer rond het plangebied de Alpenwatersalamander (matige bescherming - tabel 2), Vinpootsalamander en Rugstreeppad (strenge bescherming - tabel 3) bekend. Tijdens het veldbezoek werd vastgesteld dat geschikte voortplantingslocaties (poelen/open wateren) ontbreken. Gezien de ligging van het plangebied te midden van stedelijke bebouwing en wegen is de kans op aanwezigheid van verblijfplaatsen van deze soorten uit te sluiten. Een ontheffingsaanvraag voor beschermde amfibieën is niet nodig.

3.6 Reptielen

Uit de NDFF zijn binnen een straal van een kilometer Levendbarende hagedis (matige bescherming - tabel 2), Hazelworm en Ringslang (strenge bescherming - tabel 3) bekend. Op basis van het aangetroffen biotoop en de ligging van het plangebied te midden van stedelijke bebouwing en wegen is de kans op aanwezigheid van deze soorten uit te sluiten. Een ontheffingsaanvraag voor beschermde reptielen is niet nodig.

3.7 Overige diergroepen

Uit de verzamelde gegevensset zijn twee andere beschermde soorten bekend binnen een straal van een kilometer rond het plangebied. Het gaat om Vliegend hert (matige bescherming – tabel 2) en Spaanse vlag (strenge bescherming - tabel 3). Tijdens het veldbezoek werd vastgesteld dat geschikt leefgebied voor deze soorten (respectievelijk oude, nauwelijks door mensen beroerde bossen met voldoende oud hout en beschutte, kruidenrijke overgangen tussen bos en grasland) in het plangebied ontbreken. Een ontheffingsaanvraag is niet nodig.

4. CONCLUSIES

4.1 Conclusies gebiedsbescherming

- Het plangebied ligt op een afstand van ruim 5 kilometer van het Natura 2000 gebied Brunssummerheide. In ruimtelijke zin worden plangebied en het richtlijngebied van elkaar gescheiden door stedelijke bebouwing en de doorgaande weg N299. Tijdens en na de werkzaamheden treden geen verstoringsfactoren op die van invloed zijn op het beschermd gebied. Er is geen kans op het optreden van (significante) negatieve effecten in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen. Een aanvraag Natuurbeschermingswet is niet nodig.

- Het plangebied ligt buiten de EHS en POG. Mitigatie en/of compensatie van natuurwaarden op grond van de 'Beleidsregel mitigatie en compensatie van natuurwaarden' is niet aan de orde.

- Er worden geen bomen gekapt daar deze niet aanwezig zijn. De Boswet is niet van toepassing.

4.2 Conclusies soortbescherming

- Het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van de beschermde soorten uit tabel 1 Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Uit het veldbezoek en de verzamelde gegevensset blijkt dat het plangebied mogelijk deel kan uitmaken van het leefgebied van enkele beschermde soorten uit tabel 2 en 3. Voor de meeste soorten is het plangebied echter ongeschikt. Voor deze soorten is geen extra aandacht nodig. De overige soorten worden in de tabel hieronder weergegeven.

Tabel 2: Overzicht soortgroepen en soorten waarvoor extra aandacht nodig is.

Soortgroep	Soorten	Vervolgstap/maatregel
Broedvogels	Alle	• Geen werkzaamheden uitvoeren in de broedtijd indien broedende vogels in of in de directe nabijheid van het plangebied aanwezig zijn. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en Faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Als richtlijn kan voor het plangebied een broedperiode aangehouden worden van 15 maart tot en met 15 augustus.

- Voor overige beschermde soorten is het plangebied ongeschikt als leefgebied. Een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is voor overig beschermde soorten niet nodig.

- In de Flora- en Faunawet[1] is een zorgplicht opgenomen. Dit houdt in dat voorafgaand aan de ingreep alle maatregelen dienen te worden getroffen om nadelige gevolgen op flora en fauna voor zover mogelijk te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht geldt altijd, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

[1] *In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.*

5. LITERATUURLIJST EN WEBSITES

Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998, LNV 2005.

Agreement on the conservation of populations of European Bats. Eurobats, 1991.

Besluit houdende wijziging van artikel 75 van de Flora- en Faunawet . 2005.

Besluit inwerkingtreding Flora- en Faunawet. Vastgesteld d.d. 12 december 2001. Staatsblad 2001, nr. 656.

Buggenum H.J.M. van, R.P.G. Geraeds & A.J.W. Lenders, 2009. Herpetofauna van Limburg. Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980 - 2008. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Dienst Landelijk Gebied, 2006. Handreiking Flora en Faunawet (versie 1.0 – 31 oktober 2006).

Europese Gemeenschappen, Richtlijn no. 79-409 inzake het behoud van de Vogelstand. Brussel, 1979.

Europese Gemeenschappen, Richtlijn no. 92-43 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Brussel, 1992.

Flora- en Faunawet. Vastgesteld d.d. 25 mei 1998. Staatsblad d.d. 14 juli 1998, nr. 402.

Huizenga C.E., R.W. Akkermans, J.C. Buys, J. van der Coelen, H. Morelissen & L.S.G.M. Verheggen, 2010. Zoogdieren van Limburg, verspreiding en ecologie in de periode 1980 - 2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Kleukers R.M.J.C. & P.H. van Hoof, 2003. Beschermingsplan sprinkhanen en krekels in Limburg. EIS-Nederland, Leiden & Bureau Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Lange R., P. Twist, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV, VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten, 1994.

Limpens, 2005. Reader cursus Vleermuizen en planologie, 2005.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu, 2004. Nota Ruimte.

Provincie Limburg, 2005. Beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden. Maastricht.

Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijke milieu in Europa, 1979. Bern.

www.limburg.nl
www.app.quickscanhulp.nl
www.waarneming.nl

Bijlage 1 Relevante kaders natuurwetgeving en - beleid

Gebiedsbescherming

In 1992 heeft Nederland het internationale Biodiversiteitsverdrag ondertekend. Dit verdrag is het kader voor het nationale natuurbehoud. De Europese Unie heeft twee richtlijnen, de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn (VHR), ontwikkeld ter bescherming van de biodiversiteit. In het kader van deze VHR is Nederland de verplichting aangegaan om internationaal belangrijk geachte ecosystemen, planten- en diersoorten te beschermen. Daarvoor zijn speciale gebieden (Natura-2000 gebieden) aangewezen of aangemeld. De gebieden worden, samen met de beschermde natuurmonumenten, beschermd door de Natuurbeschermingswet 1998.
De overheid streeft naar een samenhangend netwerk van hoogwaardige natuurgebieden (o.a. de VHR-gebieden) en ontwikkelt om deze reden de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Op provinciaal niveau vormt de EHS samen met de Provinciale Ontwikkelingszone Groene waarden (POG) de ecologische structuur in Limburg. De bescherming van de EHS is vastgelegd in de Nota Ruimte, de bescherming van de POG is vastgelegd in het provinciale afwegingskader Beleidsregel Mitigatie en compensatie natuurwaarden.

Het onderzoek naar de beschermingsstatus van het plangebied en beschermde natuurgebieden in de omgeving wordt uitgevoerd door te toetsen aan drie beschermingskaders: VHR, NB-wet en Provinciale regelgeving. Onderzocht wordt of:

- het plangebied deel uitmaakt van een beschermd gebied;
- door de geplande ingreep een negatieve invloed te verwachten is op aanwezige beschermde gebieden in de omgeving.

Achtergrond bescherming Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten

Gebiedsbescherming VHR-gebieden en Beschermde natuurmonumenten

Europese bescherming

De Vogel- en Habitatrichtlijn (1979,1992) beschermt gebieden door plannen en projecten rond deze gebieden te toetsen op mogelijk significante effecten. Afhankelijk van de aard van het effect (onderzocht in een 'voortoets') dient een verstorings-/verslechteringstoets of een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit een passende beoordeling blijkt dat negatieve effecten op beschermde natuurwaarden te verwachten zijn, dient de ingreep te worden getoetst aan het volgend afwegingskader:

- Alternatieven: (in breedste zin van het woord) zijn niet voorhanden,
- Belang: voor ingrepen in of bij Vogel- en Habitatrichtlijngebieden geldt een *dwingende* reden van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard,
- Compensatie: moet altijd vooraf en tijdig worden gerealiseerd.

Nationale bescherming

De Natuurbeschermingswet (1998) beschermt VHR-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten door plannen, projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de leefgebieden of habitats kunnen verslechteren, niet toe te staan zonder vergunning. Om inzichtelijk te maken of natuurwaarden verslechteren dient (indien een plan of project in of in de nabijheid van een NB-wet gebied ligt) een habitattoets te worden uitgevoerd.

Alle mitigerende en compenserende maatregelen dienen ervoor te zorgen dat de samenhang van Natura 2000 (het netwerk van natuurgebieden in Europa) bewaard blijft.

Achtergrond bescherming EHS en POG

Bescherming EHS en POG

Nota Ruimte

De visie van het rijk op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland wordt weergegeven in de Nota Ruimte. In deze Nota wordt duidelijk welke waarden overal tenminste gegarandeerd worden (de basiskwaliteit) en voor welke ruimtelijke structuren het rijk een grotere verantwoordelijkheid heeft. Daar streeft het rijk naar meer dan basiskwaliteit. Voor natuur en landschap wordt gestreefd naar de ontwikkeling van een netwerk van VHR-gebieden, de EHS, NB-wetgebieden en de robuuste ecologische verbindingen. Voor gebieden met een beschermde status geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden en een 'nee, tenzij' - regime. Ingrepen in of in de onmiddellijke nabijheid van deze gebieden worden niet toegestaan indien wezenlijke kenmerken, waarden of nagestreefde natuurontwikkeling worden aangetast.

Indien de ruimtelijke ontwikkeling na toetsing via het afwegingskader door gaat, kan natuurcompensatie noodzakelijk zijn. Van compensatie is pas sprake indien na mitigatie (verzachtende maatregelen) nog sprake is van negatieve effecten. Het afwegingskader van de Nota Ruimte is verfijnd in provinciale regelgeving.

Als een ingreep in de EHS onvermijdelijk is, geldt dat mitigerende maatregelen genomen moeten worden. Indien de mitigatie niet volstaat, moet voor het resterende effect worden gecompenseerd. Bij compensatie gelden de voorwaarden dat:

- geen nettoverlies aan natuurwaarden (areaal, kwaliteit en samenhang) optreedt,
- compensatie aansluitend of in de directe omgeving van het gebied is (duurzaamheid),
- indien kwalitatief gelijkwaardige compensatie aansluitend of nabij de plaats van ingreep niet mogelijk is compensatie op een andere locatie moet plaatsvinden,
- indien op een andere locatie compensatie niet mogelijk is, financieel moet worden gecompenseerd,
- het tijdstip van besluit over de geplande ingreep tevens tijdstip van besluit is over de aard, de wijze, het tijdstip van mitigatie en het tijdstip van compensatie.

Provinciale bescherming

De beschermingsformule uit de Nota Ruimte is nader uitgewerkt door de Provincie Limburg. Bij ruimtelijke ingrepen dient het onderstaande afwegingskader te worden doorlopen.

1. Vindt de ingreep plaats in de EHS, de POG, in bos, landschaps- en natuurelementen die in een vigerend bestemmingsplan reeds beschermd zijn of onder de werkingssfeer van de Boswet vallen?
   Ja ▼ Nee ► dan is deze beleidsregel niet van toepassing.
2. Gaan door de ingreep de wezenlijke kenmerken en waarden verloren?
   Ja ▼ Nee ► dan is mitigatie en compensatie niet aan de orde.
3. Is er sprake van een groot openbaar belang?
   Ja ▼ Nee ► dan wordt de ingreep niet toegestaan.
4. Kan met een andere activiteit dezelfde doelstelling gerealiseerd worden waarbij minder of geen schade ontstaat aan natuurwaarden?
   Nee ▼ Ja ► dan daar uitvoeren, dan 1.
5. Zijn er andere locaties waar de ingreep gerealiseerd kan worden en waarbij minder of geen schade ontstaat aan natuurwaarden?
   Nee ▼ Ja ► dan daar uitvoeren, dan 1.
6. Kunnen de negatieve effecten op natuurwaarden worden voorkomen?
   Ja: dan is geen compensatie, maar mitigatie vereist;
   Deels: naast mitigatie is ook compensatie vereist;
   Nee: compensatie is vereist.

Tabel 1: Afwegingskader Beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden (Provincie Limburg, 2005).

Boswet

Als voor het uitvoeren van de geplande ontwikkeling kap van bomen plaatsvindt buiten de contouren van de kaart van de Boswet, wordt getoetst of een meldings- en herplantingsplicht aan de orde is. Deze kaart betreft een in het bestemmingsplan vastgestelde grens. Binnen deze grens is het kapvergunningenstelsel van de gemeente van toepassing, buiten de grens geldt de Boswet.

Boswet

De Boswet heeft de instandhouding van het Nederlandse bosareaal en houtopstanden als doel en biedt bescherming aan bosgebieden buiten de gemeentelijke kaart van de Boswet. Deze begrenzing valt niet altijd samen met de bebouwde kom ingevolge de wegenverkeerswetgeving. De Boswet kent drie belangrijke instrumenten ter instandhouding van bosareaal en houtopstanden buiten de bebouwde kom:

- de meldingsplicht
- de herbeplantingsplicht
- het kapverbod

Iedereen, ongeacht of hij eigenaar is volgens de Boswet, die een houtopstand gaat vellen moet deze activiteit vooraf melden (meldingsformulier aan Dienst Regelingen, Ministerie van LNV en eigenaar van de houtopstand). Deze verplichting geldt *niet* als o.a.:

- de grond nodig is voor de uitvoering van een werk overeenkomstig een goedgekeurd bestemmingsplan,
- het gaat om houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen, en of geen grotere oppervlakte beslaan dan 10 are, of in geval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20 stuks,
- het gaat om uitdunning van een bos,
- het gaat om periodiek vellen van griend- en hakhout,
- houtopstanden op erven en in tuinen, houtopstanden binnen de bebouwde kom, treurwilgen, Italiaanse populieren, lindes, paardenkastanjes, wegbeplantingen en beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren, kerstbomen, vruchtbomen en windschermen om boomgaarden en kweekgoed.

De herbeplantingsplicht houdt in dat het gekapte bos opnieuw moet worden ingeplant of op een andere plek moet worden gecompenseerd. Herbeplanten op andere grond, dan waar de houtopstand is verwijderd, mag alleen indien Dienst Regelingen hiervoor toestemming heeft gegeven, mogelijk met voorschriften en beperkingen.
Het kapverbod kan worden opgelegd door de ministers van OCW en LNV ter bewaring van natuur- en landschapsschoon.

Indien de bomen vallen binnen de kaart van de Boswet liggen, dient een kapvergunning bij B&W van betreffende gemeente te worden aangevraagd. De Boswet zondert bepaalde categorieën bomen uit van gemeentelijke regelgeving. Dit betreft onder andere wilgen en populieren langs landbouwgronden en wegen, bomen van bosbouwondernemingen, fruitbomen en windschermen langs boomgaarden. Op deze bomen is een gemeentelijke kapverordening dus *niet* van toepassing.

Soortbescherming

De in het plangebied aangetroffen soorten worden getoetst aan drie wettelijke beschermingskaders: de Flora- en faunawet en de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vervolgens wordt nagegaan of het plangebied voor deze soorten onderdeel is van het leefgebied. Op grond van de beschermingsstatus wordt onderzocht of er belemmeringen zijn om over te gaan tot de geplande ontwikkeling. Indien belemmeringen aan de orde zijn wordt per onderzochte groep een advies gegeven ten aanzien van de te nemen voorzorgsmaatregelen en/of de te volgen procedures.

Achtergronden soortbescherming (juridisch)

Soortbeschermingskaders

De Flora- en Faunawet (AMvB art. 75) deelt de soorten in drie tabellen in.
Voor soorten in **tabel 1** geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.
Voor soorten in **tabel 2** is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk, tenzij men beschikt of de werkzaamheden (aantoonbaar!) uitvoert volgens een door LNV vastgestelde gedragscode.
Soorten genoemd in **tabel 3** van de Flora- en Faunawet zijn streng beschermd. Afhankelijk van de betekenis van het plangebied en het voorkomen van (streng) beschermde soorten geldt een afwegingskader. De aanvraag van een ontheffing is alleen noodzakelijk indien de voorgenomen activiteiten/werkzaamheden een schadelijk effect hebben op de aanwezige beschermde soorten of op een vermindering van de ecologische functionaliteit voor deze soorten.
Vaak gaan werkzaamheden en de bescherming van soorten goed samen. Indien het werk zodanig wordt ingericht dat geen schade wordt toegebracht aan beschermde soorten is een ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk.

In de Flora- en Faunawet is een zorgplicht opgenomen. Dit houdt in dat voorafgaand aan de ingreep alle maatregelen dienen te worden getroffen om nadelige gevolgen op flora en fauna voor zover mogelijk te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht geldt altijd, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Verbodsbepalingen uit de Flora en Faunawet

Ten aanzien van beschermde planten:

Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 13: Het vervoeren of onder zich te hebben (in verband met verplaatsen).

Ten aanzien van beschermde dieren is het verboden:

Artikel 9: dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13: planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te vervoeren of onder zich te hebben (in verband met verplaatsen) .

De Habitatrichtlijn noemt soorten in bijlagen. Soorten genoemd in bijlage IV genieten een uiterst strikte bescherming. Bij deze soorten geldt ook een afwegingskader. Dit Europees vastgestelde kader is strenger dan het afwegingskader van de Flora- en Faunawet. Voor soorten genoemd op bijlage II geldt dat speciale leefgebieden dienen te worden aangewezen. In deze taak wordt door de landelijke en provinciale overheid voorzien.

Bijlage 2 Gegevens NDFF

In onderstaande tabel staan de soorten aangegeven die *in en binnen een kilometer* van het onderzoeksgebied (vlak binnen blauwe lijn in de hieronder weergegeven figuur), de afgelopen vijf jaar zijn waargenomen. Hierin zijn alleen de soorten weergegeven van tabel II en III van de Flora- en faunawet en de vogels waarvan LNV op een indicatieve lijst aangeeft dat deze jaarrond beschermde nesten hebben. Meer informatie over de waarnemingen die hiervoor gebruik zijn is te vinden op de site van de Gegevensautoriteit Natuur.

NB: er wordt niet geselecteerd op type waarnemingen zoals, bijvoorbeeld enkel broedvogeltellingen voor de vogels. Het resultaat in de tabel geeft een overzicht van alle op het moment van opvragen goedgekeurde actuele waarnemingen, dus ook losse waarnemingen, in de NDFF voor bovengenoemde soorten.

© NDFF - quickscanhulp.nl 14-10-2013 13:38:14".

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Alpenwatersalamander	Amfibieën	tabel II	0 - 1 km
Vliegend hert	Insecten-Kevers	tabel II	0 - 1 km
Levendbarende hagedis	Reptielen	tabel II	0 - 1 km
Daslook	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Gevlekte orchis	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Grote keverorchis	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Maretak	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Rapunzelklokje	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Rietorchis	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Steenbreekvaren	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Tongvaren	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Wilde marjolein	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Eekhoorn	Zoogdieren	tabel II	0 - 1 km
Steenmarter	Zoogdieren	tabel II	0 - 1 km

Rugstreeppad	Amfibieën	tabel III	0 - 1 km
Vinpootsalamander	Amfibieën	tabel III	0 - 1 km
spaanse vlag	Insecten-Macronachtvlinders	tabel III	0 - 1 km
Hazelworm	Reptielen	tabel III	0 - 1 km
Ringslang	Reptielen	tabel III	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Havik	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Huismus	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Roek	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Steenuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Zwarte Wouw	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Bever	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Das	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km